

Nr. 2 (228) / 2025
Indexat în Crossref,
CEEOL și ROAD

Supliment al revistei „Strategic Impact”

COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ȘI SECURITATE

DOI: 10.53477/1842-8096-25-02

IMPACTUL INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ȘI AL REȚELELOR SOCIALE ÎN RADICALIZAREA TINERILOR

Vlad MIU

The impact of artificial intelligence and social media in the radicalization of young people

Abstract: This article explores the growing influence of artificial intelligence (AI) and social media (SM) on the radicalization of young people, aiming to provide a general framework for understanding this complex and evolving phenomenon. Reported at national, European and even global levels, in today's increasingly digitalized society, SM and AI-based technologies play a dual role: tools for connection and expression, but also tools that can be exploited to propagate extremist ideologies.

Our analysis begins by presenting some of the uses of AI, showing its benefits but also its potential malicious uses. A key section investigates how radicalization occurs in the digital age, particularly among young people, who, due to specific vulnerabilities, based on issues such as identity search, social alienation and online exposure, are increasingly susceptible to radical narratives. It shows how AI and SM contribute to radicalization, from the algorithmic personalization of content to the use of AI in targeted propaganda and recruitment. It also assesses the broader societal impact of digital technologies, highlighting their role in shaping the behavior and perceptions of young people and providing some illustrations of youth radicalization. In conclusion, it highlights the need for governments and international institutions to address youth radicalization in the context of rapidly evolving technologies.

The study lays the foundation for future research and the development of effective and adaptable prevention strategies to counter extremism and terrorism among youth in the digital age.

Keywords: youth radicalization, artificial intelligence, social media, violent extremism, propaganda.

Impactul inteligenței artificiale și al rețelelor sociale în radicalizarea tinerilor

Rezumat: Acest articol explorează influența crescândă a Inteligenței Artificiale (IA) și a rețelelor sociale (RS) asupra radicalizării tinerilor, urmărind să ofere un cadru general pentru înțelegerea acestui fenomen complex și în continuă evoluție. Raportat la nivel național, european și chiar mondial, în societatea actuală, din ce în ce mai digitalizată, RS și tehnologiile bazate pe IA joacă un dublu rol: instrumente de conectare și exprimare, dar și instrumente care pot fi exploatate pentru a propaga ideologii extremiste.

Analiza noastră începe prin prezentarea unor moduri de utilizare a IA, arătând beneficiile acestora, dar și potențiale utilizări malițioase. O secțiune cheie investighează modul în care are loc radicalizarea în era digitală, îndeosebi în rândul tinerilor, care, din cauza unor vulnerabilități specifice, având la bază aspecte precum căutarea identității, alienarea socială și expunerea online, sunt din ce în ce mai susceptibili la narațiuni radicale. Este arătat modul în care IA și RS contribuie la radicalizare, de la personalizarea algoritmică a conținutului până la utilizarea IA în propaganda și recrutarea direcționate. De asemenea, este evaluat impactul societal mai larg al tehnologiilor digitale, subliniind rolul lor în modelarea comportamentului și percepțiilor populației tinere și oferind câteva ilustrații ale radicalizării în rândul tinerilor. În concluzie, se subliniază necesitatea abordării temei radicalizării tinerilor la nivelul guvernelor și al instituțiilor internaționale în contextul tehnologiilor în rapidă evoluție.

Studiul pune bazele pentru cercetări viitoare și dezvoltarea unor strategii de prevenție eficiente și adaptabile, care să contracareze extremismul și terorismul în rândul tinerilor în era digitală.

Cuvinte-cheie: radicalizarea tinerilor, inteligență artificială, rețele sociale, extremism violent, propagandă.

Introducere

Deși radicalizarea nu este un fenomen nou, tendințele, mijloacele și formele radicalizării se află într-o diversificare și evoluție continuă, devenind un pericol iminent pentru societate. Indivizii izolați, cunoscuți și

Vlad MIU este student-doctorand în domeniul „Informații și securitate națională” în cadrul Școlii Doctorale din Universitatea Națională de Apărare „Carol I” (e-mail: vlad.miu14@gmail.com).

sub denumirea de lupi singuratici, precum și organizațiile teroriste ridică probleme de securitate și provocări semnificative pentru activitățile de prevenire a radicalizării și a extremismului violent.

În ciuda faptului că în literatura de specialitate nu există momentan o definiție universal acceptată pentru radicalizare, aceasta este descrisă de către specialiștii în domeniu ca fiind un proces complex și progresiv, prin care o persoană sau un grup adoptă o ideologie sau o credință radicală, care tolerează și promovează folosirea violenței și a actelor de terorism, în vederea îndeplinirii unor scopuri politice sau ideologice specifice (Parlamentul European, 2021). Conștientizarea amenințării crescânde a fenomenului de radicalizare este reflectată prin existența multiplelor organizații ce au ca scop prevenirea și combaterea acestui fenomen, dar și prin strategiile și politicile elaborate la nivelul celor mai importante organizații și instituții precum Uniunea Europeană și NATO.

Consultând literatura de specialitate, se observă studiul fenomenului radicalizării s-a axat mai ales pe elementele extremismului religios, politic sau extremismului violent ce duce la terorism. Cu toate acestea, studiile asupra fenomenului aplicat în rândul populației tinere nu sunt suficiente pentru a constitui o bază solidă pentru modele actuale de bună practică în prevenirea și combaterea radicalizării generației tinere. Astfel, cercetarea de față urmărește prezentarea cadrului general al radicalizării tinerilor prin intermediul rețelelor sociale, cu ajutorul inteligenței artificiale, deschizând drumul pentru viitoare cercetări aprofundate în domeniu. Scopul principal al acestei cercetări este de a atrage atenția factorilor decizionali de nivel statal și nu numai asupra fenomenului de radicalizare în rândul tinerilor.

Acest studiu este fundamentat pe analiza literaturii de specialitate, oferind totodată câteva ilustrări din cazuistica problematicei cercetate. Pentru o perspectivă cât mai cuprinzătoare, au fost analizate atât studii realizate de cercetători independenți în domeniu, cât și rapoarte, strategii și studii ale unor organizații internaționale precum ONU și Comisia Europeană, dar și a unor structuri guvernamentale și internaționale care au în vedere prevenirea și combaterea radicalizării. Diversitatea surselor oferă validare cercetării, în ciuda faptului că această temă nu este încă suficient de bine documentată în mediul academic. De altfel, principala limitare a studiului constă în lipsa accesului la studii actualizate cu privire la diversitatea modalităților prin care se poate utiliza IA în procesul de radicalizare.

1. Utilizări ale inteligenței artificiale

În zilele noastre, IA este integrată în varii domenii, precum: medicina, economia, comunicațiile, asigurările, finanțele ș.a., dar are și

utilizări în vehicule autonome, cum ar fi dronele și mașinile autonome, motoarele de căutare, asistenții inteligenți online, filtrarea spamului și publicitatea online personalizată (Michael Haenlein, Andreas Kaplan, 2019).

Inteligența artificială beneficiază astfel de investiții tot mai mari atât din partea mediului privat, cât și prin finanțarea publică a mediului academic și entităților guvernamentale. Dezvoltarea sistemelor de inteligență artificială are un trend ascendent și demonstrează progrese constante în robotică, automatizare, marketing, facilitând sarcinile zilnice din cadrul multor industrii (Xiaomin Mou, 2019).

Integrarea acestei tehnologii emergente într-o vastitate de arii va continua cu siguranță în viitor, iar mulți actori economici, privați și de stat își adaptează strategiile organizaționale pentru a face față evoluției inteligenței artificiale.

Modul de utilizare al inteligenței artificiale este un subiect constant de cercetare. Prin alegerea în mod intenționat a unor algoritmi sau prin utilizarea eronată a acestora, pot fi încălcate dreptul la viață privată, egalitate, egalitate de gen, nediscriminare, acestea fiind grave probleme de etică (Ben Shneiderman, 2016).

Expresia „utilizare rău intenționată a IA” („malicious use of AI”) este în general rezervată actelor care generează consecințe dăunătoare prin intenție. În 2018, un grup de cercetători din diverse discipline și organizații a studiat utilizarea rău intenționată a IA de către infractori și teroriști. Lucrarea lor, intitulată *“The Malicious Use of Artificial Intelligence: Forecasting, Prevention, and Mitigation”* a estimat o creștere rapidă a utilizării rău intenționate a tehnologiei în următorul deceniu. Autorii consideră că utilizarea rău intenționată a IA reprezintă amenințări la adresa securității cibernetice, securității fizice și securității politice (UNICRI și UNCCT, 2021).

• Amenințări cibernetice

Din perspectiva terorismului, amenințările includ phishing, atacuri de tip *man-in-the-middle*, *ransomware* și *DDoS*, precum și deturnarea site-urilor web. În plus, există o preocupare tot mai mare cu privire la utilizarea abuzivă a tehnologiilor informației și comunicațiilor de către teroriști, în special a internetului și a rețelelor sociale, pentru a incita, finanța, comite, planifica ori recruta persoane pentru acte teroriste. Teroriștii pot utiliza sistemele de inteligență artificială, de exemplu, pentru a crește potența și eficacitatea atacurilor cibernetice convenționale sau pentru a compromite securitatea informațiilor prin încălcarea confidențialității sau atacarea integrității și disponibilității acestora.

• Amenințări fizice

În ultimul deceniu, viața de zi cu zi a devenit din ce în ce mai interconectată prin intermediul tehnologiei. În această lume conectată, dronele au început să efectueze livrări, iar vehiculele

autonome circulă deja pe drumuri publice. În același timp, odată cu integrarea acestor tehnologii și a dispozitivelor conectate în viața de zi cu zi, apar noi provocări pentru oameni și infrastructuri. Implicarea inteligenței artificiale în orașele inteligente sau în mediile casnice extind oportunitățile și amploarea posibilelor atacuri.

• *Amenințări politice:*

Transformarea modului prin care generația tânără își caută sursele de informare utilizând noile tehnologii poate fi observată în întreaga lume. Conform unui studiu publicat de EuroStat și preluat de Mediafax, doar 1 din 3 tineri verifică informațiile culese online) (Mediafax, 2024). Acest aspect are potențial de a influența rezultatele unor alegeri (a se vedea tentativele de influențare online în cadrul alegerilor prezidențiale din România în anul 2024), precum și de a încuraja mitinguri cu tentă populistă. Integrarea inteligenței artificiale în această ecuație, de exemplu prin proliferarea deepfake-urilor, sporește considerabil natura acestei amenințări. Pe de altă parte, constituie și un îndemn pentru ca oamenii să își exercite drepturile fundamentale.

În același timp, inteligența artificială poate fi utilizată de organizațiile teroriste pentru a răspândi propaganda și dezinformarea, modul cel mai frecvent prin care se acționează fiind *deep-fake*, termenul referindu-se la un tip de conținut audio și/sau vizual fals sau manipulat. Din cauza dificultății pe care o prezintă în a distinge realul de fals, deepfake a devenit, probabil, una dintre cele mai răspândite utilizări eronate ale inteligenței artificiale în prezent.

Deepfake-urile și tehnologia din spatele lor pot fi o armă puternică în acțiunile de dezinformare actuale. Mai mult, împreună cu accesul la internet, la rețele sociale și la aplicațiile de mesagerie, deepfake-urile pot ajunge rapid la milioane de oameni într-un timp extrem de scurt. În acest sens, ele reprezintă un pericol prin: distrugerea imaginii și credibilității unei persoane, hărțuirea sau umilirea unor persoane în mediul online, alimentarea tulburărilor sociale și a polarizării politice ș.a.

Tehnologia IA a evoluat într-un ritm alert în ultimii ani, fiind deja exploatată de grupările teroriste și de susținătorii acestora, dar poate oferi, în același timp, noi modalități puternice pentru guverne și societatea civilă de a-și îmbunătăți capacitățile de combatere a terorismului. Diferite modele și instrumente de IA vor fluctua, invariabil, în popularitate, pe măsură ce domeniul se dezvoltă. Cu toate acestea, impactul asupra terorismului și combaterii terorismului va fi probabil definit de trei factori subiacenți: creșterea radicalizării bazate pe aceasta, convergența IA cu alte tehnologii emergente și adoptarea globală aproape simultană a IA.

În cele din urmă, inteligența artificială ar putea fi utilizată în căutarea unor indivizi ușor de recrutat sau de radicalizat, permițând o distribuire țintită a

conținutului sau mesajelor teroriste. În acest caz, teroriștii ar putea folosi inteligența artificială ca *amplificatoare algoritmice* pentru răspândirea propagandei, de exemplu prin direcționarea mesajelor țintite către persoane care au căutat în mod repetat conținut violent online sau au vizionat un flux de filme care prezintă antieroi alienați și furioși.

2. Radicalizarea în era digitală

Evoluția internetului și a rețelilor sociale a transformat modul în care grupările extremiste recrutează și influențează tinerii. Nemaifiind dependente de rețele fizice sau de îndoctrinarea în mod fizic, grupurile operează acum în spații digitale, ajungând la potențialii recruți prin intermediul forumurilor online, al aplicațiilor de mesagerie criptate și al platformelor de jocuri. Ușurința accesului la conținut extremist accelerează procesul de radicalizare, reducând timpul necesar indivizilor pentru a trece de la consumatori pasivi de propagandă la participanți activi la extremismul violent.

Rețelele sociale pot juca un rol activ în procesul de radicalizare violentă, în principal prin diseminarea informațiilor și a propagandei, precum și prin consolidarea identificării și implicării unui public (auto)selectat, interesat de mesaje radicale și violente (Weimann, 2004). În ziua de astăzi, grupările teroriste active și-au stabilit prezența în mediul online. O analiză a mediului online efectuată de către „United States Institute of Peace” în perioada 2003-2004 a evidențiat sute de site-uri care deservește teroriștii și susținătorii acestora. Terorismul în mediul online este un fenomen cu valențe dinamice: site-urile web apar brusc, își modifică frecvent formatele și apoi dispar rapid sau, în unele cazuri, par să dispară schimbându-și adresa online, dar păstrând în mare parte același conținut. Site-urile web teroriste sau care susțin terorismul vizează trei categorii de public diferite: susținători actuali și potențiali, opinia publică internațională și publicul inamic.

În acest mod, rețelele sociale sunt facilitatori ai radicalizării. Conform literaturii de specialitate, rolul acestora este unul de modelare a deciziilor și funcționează prin crearea unui mediu gândire cu idei comune, opuse majorității. Radicalizarea violentă propriu-zisă implică mai mulți factori, rețelele sociale fiind doar o pârgă de atragere a adepților și de instigare.

Multiple cercetări au analizat utilizarea tot mai mare de către extremiștii violenți a rețelilor sociale, cum ar fi Facebook și Twitter (X), cu incursiuni suplimentare în utilizarea YouTube aceste platforme fiind folosite în scopuri de propagandă, recrutare și strângere de fonduri (Weimann, 2008).

Camerele de chat (chatrooms) pot fi integrate în majoritatea platformelor media online și pot fi utilizate de către grupurile teroriste ca spațiu în care

tinerii aflați în situații de risc, fără expunere anterioară, pot întâlni narațiuni religioase radicale (Shah, 2012). Acest lucru este în concordanță cu cercetarea lui Sageman (2004) asupra rolului camerelor de chat și al forumurilor ca surse active de interacțiune. Potrivit lui Sageman, crearea de rețele este facilitată de forumuri, deoarece acestea dezvoltă comunicarea între adepții acelorași idei, consolidează relațiile interpersonale și oferă informații despre acțiuni (tactici, obiective, tutoriale). Camerele de chat pot include, de asemenea, spații în care persoanele extremiste împărtășesc informații precum fotografii, videoclipuri, ghiduri și manuale (Sageman, 2004).

Astfel, rețelele sociale pot avea un impact negativ asupra tinerilor, aceștia fiind vulnerabili la discursurile extreme, din cauza faptului că sunt încă în procesul de maturizare și dezvoltare cognitivă. Un alt mod de a influența tinerii este prin exploatarea unor experiențe anterioare ale indivizilor cu scopul de a-i radicaliza (Blackwood, Hopkins și Reicher, 2015).

Algoritmii de pe platformele de socializare au de asemenea un rol în consolidarea ideologiilor radicale. Tinerii utilizatori care interacționează cu materiale extremiste sunt expuși exponențial la mai mult conținut similar, creând așa numitele camere de ecou în care opiniile radicale sunt considerate normale. Grupurile extremiste exploatează aceste medii digitale prin crearea de narațiuni captivante care rezonază cu tinerii deziluzionați, oferindu-le un sentiment de apartenență și un scop.

De asemenea, grupurile extremiste utilizează din ce în ce mai mult inteligența artificială (IA), realitatea virtuală (RV) și metaversul pentru a-și îmbunătăți strategiile de recrutare și a-și spori șansele de a atrage cât mai mulți adepți. Conținutul generat de IA, inclusiv videoclipurile *deepfake* și chatbotii automatizați despre radicalizare, permit extremiștilor să creeze propagandă foarte convingătoare, adaptată unor categorii demografice specifice, cum ar fi tinerii.

Utilizarea RV pentru recrutare și instruire este, de asemenea, o preocupare tot mai mare. Grupurile extremiste pot crea simulări de instruire imersivă, permițând recruților să exerseze scenarii de luptă, fabricarea de bombe și planificarea tactică în medii virtuale. Pe măsură ce tehnologia RV devine mai accesibilă, potențialul său pentru îndoctrinarea și instruirea extremiștilor va crește, iar atractivitatea în rândul tinerilor se va răspândi (Cecilia Polizzi, 2025).

De altfel, inteligența artificială este utilizată în cadrul rețelelor sociale, amplificând astfel efectele prezentate. Având în vedere cadrul societal actual, cu o influență sporită generată de evoluția continuă și rapidă a tehnologiei, impactul asupra tinerilor nu trebuie neglijat.

3. Radicalizarea în rândul tinerilor

Tinerii sunt mai susceptibili la radicalizare din cauza mai multor factori, printre care impresionabilitatea, teribilismul și curiozitatea lor, dorința sporită de apartenență și vulnerabilitatea la influențele din mediul online. O parte esențială a maturizării acestora este explorarea de idei noi și chestionarea critică a lumii din jurul lor, iar acest lucru ar trebui încurajat pentru a-i ajuta să-și dezvolte percepția asupra societății și să învețe valorile toleranței și acceptării (Camden, 2021).

În acest context, tinerii pot căuta identitate, sens și scop, ceea ce îi face mai susceptibili la narațiuni extremiste, care oferă un sentiment de apartenență și validare. În plus, factori precum izolarea socială, stima de sine scăzută și expunerea la discriminare sau nedreptate le pot crește predispoziția spre radicalizare. Ținând cont de cadrul prezentat, este necesar să fie conștientizată ponderea creării unui mediu în care tinerii să fie protejați în fața amenințării radicalizării și extremismului.

Modalitățile prin care tinerii se pot radicaliza sunt diverse, iar acestea de multe ori au legătură directă cu mediul social în care trăiesc. Astfel, tinerii pot intra în contact cu ideile radicale atât prin intermediul persoanelor pe care le-au întâlnit recent sau pe care le cunosc deja prin intermediul familiei și al grupurilor de prieteni, cât și prin intermediul rețelelor sociale și platformelor online.

În ultimii ani, rețelele sociale oferă o platformă din ce în ce mai populară pentru extremiști și opinii extremiste, permițând ca aceste opinii să fie foarte accesibile de manieră instantanee. Unii tineri pot da peste opinii extremiste în timp ce navighează online. Ideile pot fi chiar împărtășite prin umor sau tachinări, care pot părea inofensive, dar pot atrage tinerii fără ca aceștia să conștientizeze pericolul real la care se expun.

În ciuda conștientizării pericolului, strategiile de prevenire și combatere a radicalizării au avut dificultăți în a ține pasul cu evoluția extremismului în rândul tinerilor. Sunt necesare, astfel, studii extinse în vederea identificării unor modalități de limitare a extinderii fenomenului mai ales în rândul tinerilor care, ulterior, se pot confrunta cu probleme precum: limitarea perspectivelor educaționale și de carieră, în special dacă sunt implicați în activități extremiste care duc la consecințe juridice; impact semnificativ asupra sănătății mintale, ducând la anxietate, depresie și alte probleme psihologice; implicarea în activități infracționale, cum ar fi vandalismul, furtul sau chiar terorismul, pentru a-și atinge obiectivele extremiste.

4. Impactul radicalizării asupra societății

Incapacitatea unui stat de a oferi drepturi, echilibru și servicii de bază contribuie la creșterea inegalității și crearea unui mediu care permite ca ideologiile radicale să prindă viață și să degenereze

în extremism violent.

Pe lângă acești factori structurali, oamenii devin mai atrași de mișcări radicale și violente prin procese bine gândite de manipulare, adesea facilitate de factori personali, emoționali sau psihologici, cum ar fi alienarea socială, căutarea identității și demnității, răzbunarea pentru nemulțumiri sau traume provenind din anumite experiențe neplăcute, inexistența unui dialog între autorități și cetățeni. Prin urmare, împiedicarea oamenilor să se alăture grupurilor extremiste violente necesită o analiză și o reflecție mai profundă asupra fundamentelor sociale ale țărilor expuse riscului de extremism violent (United Nations, 2016).

În ultimii ani, promovarea tot mai violentă a teoriilor conspirației și a ideologiilor extremiste, în special prin intermediul rețelelor sociale, proces facilitat de inteligența artificială, a avut un impact direct asupra societății, reducând încrederea în instituțiile publice, în procesul decizional și chiar în democrație. Acest lucru, la rândul său, poate reduce interesul pentru participarea politică, poate spori frustrarea față de sistemul politic și poate crea teren fertil pentru o radicalizare suplimentară.

De asemenea, printre efectele societale negative pe care le poate avea radicalizarea se pot identifica următoarele: erodarea coeziunii sociale - discursul instigator la ură, ideologiile și acțiunile extremiste pot fractura comunitățile și crea diviziuni, îngreunând cooperarea și construirea încrederii; polarizare politică - radicalizarea poate exacerba tensiunile politice existente și poate îngreuna găsirea unui teren comun pentru dezbateri și compromis; încredere scăzută în autorități publice - atunci când indivizii adoptă opinii extremiste, aceștia își pot pierde încrederea în procesele democratice, instituțiile publice și statul de drept acțiuni violente - radicalizarea poate să determine indivizii să sprijine sau să se angajeze în acte violente pentru a-și atinge obiectivele; frică și anxietate - actele de terorism și extremism pot crea frică și insecuritate în cadrul comunităților; marginalizare - grupurile radicalizate pot crea un mediu în care punctele de vedere diferite sunt suprimate sau demonizate, ducând la o societate mai puțin incluzivă.

5. Ilustrări ale fenomenului analizat

Marea Britanie este una dintre țările care s-a confruntat cu multiple cazuri de radicalizare în rândul tinerilor prin intermediul rețelelor de socializare. În acest sens, oferim câteva exemple.

Unul dintre cele mai cunoscute cazuri de radicalizare prin intermediul IA în rândul tinerilor este cel al lui Jaswant Singh Chail, care a fost încurajat de un chatbot să o asasineze pe Regina Elisabeta a II-a. În dimineața zilei de Crăciun în 2021, Jaswant Singh Chail, în vârstă de 19 ani, s-a

îndreptat spre Castelul Windsor, pregătit să o asasineze pe Regina Elisabeta a II-a cu o arbaletă. După ce a fost arestat de poliție, Chail a susținut că motivul pentru tentativa de asasinare a Reginei a fost răzbunarea pentru masacrul indienilor din Jalianwalah Bagh din 1919, comis de forțele coloniale britanice. În timpul anchetei, a fost descoperit faptul că în săptămânile premergătoare atacului deșeurat, Chail schimbase mii de mesaje text cu o persoană de contact pe nume Sarai. Relația în care cei doi păreau să se afle a fost descrisă ca una bazată pe sentimente și prietenie (Rachel Hall și Nadeem Badshah, 2023).

Deși tiparul lui Chail nu reprezenta o noutate, tânărul dezamăgit, izolat și singuratic, împins pe calea radicalizării de către un manipulator, un detaliu nou a făcut ca acest caz să iasă în evidență. Sarai nu era o persoană reală, era un chatbot alimentat de IA pe care Chail o crease folosind aplicația numită Replika.

Tentativa de asasinare a Reginei Elisabeta a II-a de către Jaswant Singh Chail a marcat una dintre primele dați în care IA a jucat un rol esențial într-un atac terorist (Priyank Mathur, Clara Broekaert, Colin P. Clarke, 2024).

Cazul lui Abdu, un elev în clasa a VII-a, în vârstă de doar 12 ani, reprezintă un exemplu de radicalizare în ideologia islamistă. Acesta a fost victima bullyingului atât la școală, cât și acasă. Băiatul petrecea mult timp nesupravegheat pe internet, unde viziona videoclipuri cu violență extremă și avea puține ocazii de socializare în viața reală. Abdu a atras atenția când a făcut comentarii la școală care promovau opiniile și violențele organizației teroriste Daesh, manifestând antipatie puternică față de creștini. Conducerea școlii, realizând faptul că Abdu era implicat în procesul de radicalizare online, i-a îndrumat pe părinții lui către Prevent, programul britanic de prevenire a radicalizării. Deși părinții au fost receptivi și l-au susținut, le-a fost greu să-l îndepărteze de subiectul de care Abdu se simțea atras (UK GOV, 2023).

Un alt exemplu de radicalizare în rândul tinerilor Ideologie de extremă dreapta este cel al lui Charlie, un elev britanic în vârstă de 17 ani. Materialele radicale pe care le accesa pe rețele de socializare l-au determinat să adopte o atitudine rasistă față de persoanele de alte religii și etnii, în special față de musulmani, pe care îi considera un risc pentru britanicii albi. Părinții lui Charlie au descoperit că el deținea o banderolă nazistă, pe care o cumpărase când s-a întâlnit cu membri ai Frontului Național, în urma unor discuții online cu aceștia (UK GOV, 2023).

Aceste exemple evidențiază provocările cu care se confruntă minorii. Ei pot reprezenta aceeași amenințare ca și adulții, fiind atrași de conținut și ideologii extremiste violente, în special pe platformele online. Fenomenul este intens cercetat de către instituțiile statului în Marea Britanie,

existând agenții implicate în programe de prevenire, combatere și deradicalizare a tinerilor.

În ciuda eforturilor depuse și la nivel european, de pildă, numărul cazurilor de radicalizare este în creștere, 82 de minori fiind arestați pentru acte de terorism în intervalul 2023-2024, comparativ cu doar 12 în 2019 (Comisia Europeană, 2025).

6. Modalități de contracarare

Organizațiile guvernamentale se confruntă adesea cu bariere juridice și etice atunci când monitorizează minorii, în timp ce sistemele educaționale nu dispun de instrumentele necesare pentru a identifica și aborda semnele timpurii de radicalizare. Mai mult, politicile de combatere a extremismului sunt adesea reactive, mai degrabă decât preventive. Guvernele și agențiile de securitate tind să se concentreze pe destructurarea rețelelor teroriste după ce radicalizarea a avut deja loc, în loc să investească în strategii pe termen lung pentru a preveni producerea acesteia.

În urma analizei literaturii de specialitate, considerăm că, pentru a elabora strategii eficiente de combatere a radicalizării tinerilor, este important să existe o abordare multidisciplinară. Așadar, elementele cheie ar trebui să includă:

- programe de alfabetizare digitală și a contranarațiunilor, prin care tinerii să primească informații concrete asupra radicalizării online și dezvoltarea abilităților de gândire critică pentru ca aceștia să depisteze cu ușurință propaganda extremistă;
- dezvoltarea programelor de coeziune socială, astfel tinerii care se află în situații de risc să poată avea un sprijin în cadrul comunităților locale;
- programe de educare a părinților și a cadrelor didactice asupra pericolelor radicalizării, a semnelor prin care pot depista manifestarea acestui fenomen în rândul tinerilor și modul în care aceștia pot interveni eficient;
- strategii de monitorizare a rețelelor sociale și colaborarea cu companiile de tehnologie pentru a preveni accesul minorilor la informații sensibile și a limita prezența materialelor de propagandă radicală în mediul online;
- punerea la dispoziție a programelor de consiliere psihologică tinerilor ce se confruntă cu probleme personale, atât în mediul familial, educațional sau în cadrul mediului de apropiați/prieteni.

Concluzii

În contextul creșterii accesului la internet în general, incluzând rețelele sociale, precum și al dezvoltării utilizării inteligenței artificiale, platformele online au devenit un mediu utilizat în mod abuziv de extremiștii violenți, grupurile teroriste și simpatizanții acestora, cu scopul de a oferi noi oportunități de comunicare, mobilizare și recrutare.

Pericolul radicalizării online are un trend ascendent și reprezintă o amenințare directă asupra societății, democrației și securității, în general. O problemă importantă în ceea ce privește acest fenomen este răspândirea ideilor radicale în rândul tinerilor. Grupurile extremiste utilizează tactici psihologice pentru a manipula mințile tinere. Acestea exploatează vulnerabilități precum izolarea socială, dificultățile economice și nemulțumirile personale pentru a atrage persoane în rândurile lor. Mulți tineri radicalizați manifestă un profund sentiment de privare de drepturi, simțindu-se înstrăinați de societate și căutând o cauză căreia să îi aparțină.

Evoluția tehnologiei a dus astfel la schimbări semnificative în dinamica radicalizării tinerilor, aceștia intrând în contact cu un sistem complex de mișcări și ideologii în diverse ecosisteme digitale. Aceste schimbări aduc pentru grupările extremiste o gamă mai largă de oportunități tehnice și narative pentru a ajunge la tineri, ceea ce are implicații semnificative în menținerea eficacității strategiilor de prevenire și intervenție.

Până în prezent, strategiile de combatere a extremismului nu au evoluat pe deplin în același ritm cu provocarea dată de utilizarea noilor tehnologii. Prin urmare, este crucial să se investească mai mult în programe concepute pentru a combate influența online a extremiștilor, în special asupra tinerilor.

În concluzie, studiul de față atrage atenția asupra fenomenului de radicalizare în rândul tinerilor și oferă o bază pentru viitoare cercetări mai aprofundate, care pot deveni fundamentul în elaborarea de strategii europene, dacă nu chiar mondiale de prevenire, combaterea radicalizării, extremismului și terorismului în rândul tinerilor care să se adapteze la dezvoltarea continuă a tehnologiei și a modalităților de acțiune a grupărilor radicale.

Bibliografie

- Ben Shneiderman, *Opinion: The dangers of faulty, biased, or malicious algorithms requires independent oversight*. Proceeding of the National Academy of Sciences, 2016, <https://doi.org/10.1073/pnas.1618211113>.
- Blackwood, L., Hopkins, N., Reicher, S., *From Theorizing Radicalization to Surveillance Practices: Muslims in the Cross Hairs of Scrutiny*, Political Psychology, 2015.
- Camden Safeguarding Children Partnership, *Keeping children and young people safe from radicalisation and extremism: advice for parents and carers*, UK, 2021, disponibil la: <https://cscp.org.uk/wp-content/uploads/2021/03/Keeping-children-and-young-people-safe-from-radicalisation-advice-for-parents.pdf>, accesat la data de 27 mai 2025.
- Cecilia Polizzi, *Youth Radicalisation: A New Frontier in Terrorism and Security*, Vision of Humanity, the Institute for Economics and Peace, 2025, disponibil la:

<https://www.visionofhumanity.org/youth-radicalisation-a-new-frontier-in-terrorism-and-security/>, accesat la data de 27 mai 2025.

Comisia Europeană, *Adolescent Radicalisation: It's Not Just on Netflix*, 2025, disponibil la: <https://ec.europa.eu/newsroom/home/items/880571/en>, accesat la data de 27 mai 2025.

Michael Haenlein, Andreas Kaplan, *A Brief History of Artificial Intelligence: On the Past, Present, and Future of Artificial Intelligence*, California Management Review, 2019.

Priyank Mathur, Clara Broekaert, Colin P. Clarke, *The Radicalization (and Counter-radicalization) Potential of Artificial Intelligence*, International Center for Counter-Terrorism, 2024, disponibil la: <https://icct.nl/publication/radicalization-and-counter-radicalization-potential-artificial-intelligence>, accesat la data de 27 mai 2025.

Rachel Hall, Nadeem Badshah, *Man who broke into Windsor Castle with cross bow to kill Queen jailed for nine years*, The Guardian, UK, 2023, disponibil la: <https://www.theguardian.com/uk-news/2023/oct/05/man-who-broke-into-windsor-castle-with-crossbow-to-kill-queen-jailed-for-nine-years>, accesat la data de 27 mai 2025.

Sageman, M., *Understanding terror networks*, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2004

Shah Mahmood, *Online social networks: The overt and covert communication channels for terrorists and beyond*, Homeland Security, IEEE Conference on Technologies, 2012.

UK Government, *The Prevent duty: safe guarding learners vulnerable to radicalisation*, 2023, disponibil la: <https://www.gov.uk/government/publications/the-prevent-duty-safeguarding-learners-vulnerable-to-radicalisation/case-studies>, accesat la data de 27 mai 2025.

UNICRI and UNCCT, *Algorithms and Terrorism: The Malicious Use of Artificial Intelligence for Terrorist Purposes*, 2021, disponibil la: https://unicri.org/sites/default/files/2021-06/Malicious%20Use%20of%20AI%20-%20UNCCT-UNICRI%20Report_Web.pdf, accesat la data de 27 mai 2025.

United Nations Development Programme, *Preventing Violent Extremism through Promoting Inclusive Development, Tolerance and Respect for Diversity*, 2016, p. 5, disponibil la: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/Discussion%20Paper%20-%20Preventing%20Violent%20Extremism%20by%20Promoting%20Inclusive%20%20Development.pdf>, accesat la data 27 mai 2025.

Weimann, Gabriel, *Terror on the Internet*, Montreal, Canada, 2004.

Weimann, Gabriel, *The psychology of mass-mediated terrorism*, American Behavioral Scientist, 2008.

Xiaomin Mou, *Artificial Intelligence: Investment Trends and Selected Industry Uses*, International Finance Corporation, 2019.

Parlamentul European, *Radicalizarea în UE: ce este și cum poate fi prevenită?*, disponibil la <https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/2021-0121STO96105/radicalizarea-in-ue-ce-este-si-cum-poate-fi-prevenita>, accesat la data de 11 iulie 2025.

„Eurostat: 1 din 3 tineri din UE verifică informațiile din mediul online. Tinerii din România nu sunt foarte interesați să facă acest lucru”, disponibil la <https://www.mediafax.ro/social/eurostat-1-din-3-tineri-din-ue-verifica-informatiile-din-mediul-online-tinerii-din-romania-nu-sunt-foarte-interesati-sa-faca-acest-lucru-22394795>, accesat la 11 iulie 2025.

Responsabilitatea privind conținutul articolelor publicate în *Colocviu strategic*, inclusiv a opiniilor exprimate, revine în totalitate autorilor, cu respectarea prevederilor Legii nr. 183 din 10 iunie 2024 privind statutul personalului de cercetare, dezvoltare și inovare și ale Legii nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare. Sunt autorizate orice reproduceri, fără perceperea taxelor aferente, cu condiția precizării exacte a sursei.

Colocviu strategic

Redactor: CS II dr. Cristian BĂHNĂREANU
E-mail: [colocviustragic@unap.ro](mailto:colocviustrategic@unap.ro)
Webpage: <https://cssas.unap.ro/ro/cs.htm>
2 (228) / 2025, e-ISSN 1842-8096

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate

Adresă: Șoseaua Panduri, nr. 68-72, sector 5,
cod poștal 050662, București, România
Telefon: +4021.319.56.49, Fax: +4021.319.57.80
E-mail: cssas@unap.ro, Website: <https://cssas.unap.ro>